

Intåget på midsommarafton

Berättelse

Det var midsommarafton sommaren 1523. Efter ett långt krig var Stockholm äntligen fritt. Den danske kungen Kristian II hade förlorat och hade rest hem till Danmark. Nu skulle Sverige få en egen kung igen.

Bara några veckor tidigare, den 6 juni, hade Gustav Vasa valts till kung. Men staden Stockholm hade varit svår att ta. Soldaterna hade legat utanför staden länge innan den till slut gav upp. Därför var dagen då Gustav kunde rida in i sin huvudstad något alldeles särskilt.

Gustav red mot staden söderifrån. Han kom fram till Söderport, den stora porten i söder. Många människor hade samlats för att se den nya kungen. Det var fest i staden, och folk ropade och hälsade honom.

Den här stunden blev senare mycket berömd. Konstnären Carl Larsson målade en stor tavla av intåget många år efteråt. På tavlan rider Gustav in på en vit häst, och stadens borgare räcker honom stadens nycklar vid porten. Tavlan hänger i dag på Nationalmuseum i Stockholm.

För Sverige betydde intåget mycket. Det var ett tydligt tecken på att landet inte längre styrdes från Danmark. Kalmarunionen, där Sverige, Danmark och Norge haft samma kung, var nu slut för gott. En ny tid hade börjat, och Gustav Vasa skulle bli kung i nästan trettiosju år.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
midsommarafton	dagen före midsommardagen
ett krig	när länder eller grupper slåss mot varandra
fri	inte styrd av någon annan
en huvudstad	den viktigaste staden i ett land
ge upp	sluta kämpa
en port	en stor öppning eller dörr in i en stad
samlas	komma ihop på samma plats
en borgare	en person som bodde och hade rätt att bo i staden
en konstnär	en person som målar eller skapar konst
en nyckel	den öppnar ett lås
ett tecken	något som visar att en sak är sann

Läsförståelsefrågor

1. Vilken dag på året red Gustav in i Stockholm?
 1. På julafton
 2. På midsommarafton
 3. På nyårsafton
2. Varför hade dagen blivit möjlig?
 1. Stockholm hade gett upp efter ett långt krig
 2. Den danske kungen bjöd in Gustav
 3. Det var Gustavs födelsedag
3. Genom vilken port red Gustav in?
 1. Norrport
 2. Söderport
 3. Slottsporten
4. Vem målade den berömda tavlan av intåget?
 1. Gustav Vasa själv
 2. Carl Larsson
 3. Kristian II
5. Stämmer påståendena? Svara *ja*, *nej* eller *det står inte i texten*.
 1. Gustav valdes till kung den 6 juni.
 2. På tavlan rider Gustav in på en svart häst.
 3. Tavlan hänger i dag på Nationalmuseum.
6. Vad betydde intåget för Sverige? Svara kort. (öppen fråga)
7. Varför tror du att så många människor samlades vid porten? (inferens)

Facit

1. På midsommarafton
1. Stockholm hade gett upp efter ett långt krig
1. Söderport
1. Carl Larsson
1. ja b) nej (på tavlan rider han in på en vit häst) c) ja
- Exempel på svar: Det visade att Sverige var fritt och inte längre styrdes från Danmark, och att Kalmarunionen var slut.
- Exempel på svar: De ville se sin nya kung och fira att kriget var slut och staden fri.

Bedöm öppna svar efter innehåll, inte efter exakt formulering.

FÖR LÄRAREN

Texten ger en närbild av ett känt ögonblick och kompletterar biografien, som mer beskriver hela livet. Tema: en ny början för ett land. Bra för att öva preteritum (red, kom, ropade) och tidsord (efter, innan, senare). Notera för deltagarna att den vita hästen och nycklarna hör till Carl Larssons tavla, alltså konstnärens bild av scenen.

Diskussionsfrågor

- Har du sett en stor folkfest eller en parad? Berätta.
- Varför är det viktigt för ett land att vara fritt och styra sig självt?
- En tavla kan göra ett ögonblick i historien känt. Vilka bilder från historien känner du till?
- **Skriv (4 meningar):** Skriv om en viktig dag i ditt hemlands historia. Vad hände den dagen?

Källor och faktagranskning

- Wikipedia: Gustav Vasa — https://en.wikipedia.org/wiki/Gustav_Vasa
- Nationalencyklopedin (NE): Gustav Vasa — <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/gustav-vasa>
- Kungliga slotten: Gustav Vasa — <https://www.kungligaslotten.se/english/list-of-swedish-monarchs/gustav-vasa.html>
- SO-rummet: Gustav Vasa — <https://www.so-rummet.se/kategorier/gustav-vasa>
- Populär Historia: Gustav Vasa — <https://populärhistoria.se/sveriges-historia/kungar-drottningar/gustav-vasa>

Faktagranskad i juni 2026. Nyckelfakta: Gustav Eriksson (Vasa) föddes troligen den 12 maj 1496 på Rydboholm i Uppland och dog den 29 september 1560 i Stockholm. Hans far dödades i Stockholms blodbad 1520. Gustav valdes till kung den 6 juni 1523 och kröntes 1528. Han ledde reformationen i Sverige (drog in kyrkans egendomar från cirka 1527 och framåt) och lät trycka Gustav Vasas bibel 1541. År 1544 gjorde han kungamakten ärftlig (Vasaätten). Han räknas som grundaren av det moderna Sverige. Osäkerheter: Det exakta födelsedatumet och födelseplatsen är inte helt säkra (källor anger ofta "troligen" 12 maj 1496, Rydboholm). Berättelserna om flykten på skidor genom Dalarna och Vasaloppets ursprung är delvis legend och kan inte beläggas i detalj.

Berättelser om svenskar · läromedel för svenska som andraspråk. Skapat inom Läromedelsprojektet. Senast uppdaterad 2026-06-12.